

POLITIKKUR

EINASTA BOÐ UM FULL-VELDISRØDD Á FÓLKATINGI

Føroyar og Danmark fara hvør sín veg á altjóða pallinum. Tí vil Tjóðveldi á fólkating at røkja føroysk áhugamál, og ikki vera hvørki en sambands- ella ES-rødd, greiddi Høgni Hoydal frá, tá Tjóðveldi legði valskrána fram í morgun

Danjal av Rana

Tjóðveldi legði í morgun valskrá sína til Fólkatingsvalið 18. juni fram á Gamla Apotekið í Havn. Valskráin letur ongan iva vera um, at Tjóðveldi metir seg vera einasta veruliga boð um at fáa eina fullveldisrødd á Fólkating, hóast seks aðrir fullveldisflokkar stilla upp.

Høgni Hoydal, formaður floksins, legði dent á, at hann fegnast um, at fleiri røddir tala fyri føroyskum fullveldi, men at í hansara hugaheimi er Tjóðveldi einasta boðið upp á ein óheftan fullveldissess í fólkatinginum.

– Allir hinir triggir stóru flokkarnir drukna í donskum

partapolitikki, segði Høgni Hoydal, sum ei heldur metir teir triggjar smáu flokkarnar og uttanflokkalistan hava nakran møguleika at vinna sær ein fólkatingssess.

Lyklaorðini hjá Tjóðveldi upp undir fólkatingsvalið eru fullveldi og sjálvsvirðing.

– Valstriðið skal í ár handla um tey stóru tingini, hvør støða Føroya er og hvussu vit kunnu flyta valdið heim til Føroya, segði Høgni Hoydal undir tíðindafundinum í morgun.

Tjóðveldi leggur í valskrá síni stóran dent á, at flokkurin fer á danating at verja føroysk áhugamál. Í valskránni verður stórus dentur lagdur á, at danir flyta

alsamt meiri av sínum valdi til Bruxelles, og seinastu áriní hava eisini dømi verið um, at danir hava tikið støðu saman við ES ímóti Føroyum. Eisini varð víst á, at nógv av tí ES-lóggávu, sum verður sett í gildi í Danmark uttan politiska viðgerð í Fólkatinginum, eisini ávirkar føroyskar borgarar.

– Tí mugu vit hava eina sterka fullveldisrødd á Fólkatingi, sum kann vera á varðhaldi fyri føroysku tjóðina. Nærum hvørja viku verða avgerðir tiknar í uttanríkisnevnd Fólkatingsins, sum so ella so ávirka rættindini hjá føroyskum borgarum, uttan at føroyingar verða spurdir eftir. Tí er neyðugt at hava eitt fullveldisumboð, sum kann rópa varsko, segði Høgni Hoydal.

Tað er eingin sjálvfylgja, at Tjóðveldi stillar upp til fólkatingsval. Partur av politikki floksins er at avtaka føroysku fólkatingssessirnar, men kortini metir flokkurin, at betri er at gera sína ávirkan galdandi, so leingi møguleikin er har, enn at halda seg burtur. Flokkurin ætlar sær tó ikki at blanda seg upp í danskan politikk, men fer á fólkating fyri at verja

føroysk áhugamál. Flokkurin hevur tí ikki bundið seg til at stuðla nakrari ávísari stjórn undan valinum.

– Vit fara at stuðla tí stjórn, ið viðurkennir rættin hjá føroyska fólkinum at gera egna grundlóg uttan uppiblanding, segði Høgni Hoydal. Hann vísti á, at aftur og aftur vísti tað seg at vera ein trupulleiki, at danska stjórnin ikki viðurkennir rættin hjá føroyingum at skipa síni tjóðskaparligu viðurskipti sjálvir.

– Í 2010 tóku allir føroyskir flokkar og tingmenn undir við einum stjórnarskipanaruppskotið, inntil danski forsætisráðharrin stóð í Føroyum og segði, at hatta

var ólógligt, greiddi Høgni Hoydal frá, og vísti á, at aftur og aftur stingur hesin sami trupulleikin seg upp, at danir ikki viðurkenna føroyskan sjálvsavgerðarrætt.

Tjóðveldi heldur, at verandi fólkatingslimir í ov stóran mun hava nýtt sínar sessir til biddaragongd fyri føroysk áhugamál. Umframt at skaða umdømi Føroya, metir flokkurin, at hetta setir óheppin spurnartekin um, hvør ræður í Føroyum. Flokkurin heldur eisini, at tað er heilt burtur við at biðja danska forsætisráðharran figgja føroyska heilsuverkið, tá Landssjúkrahúsinum manglar pengar.

– Loysnirnar, og figgingin,

skal finnast í Føroyum. Valdið skal liggja í Føroyum. Tá føroyskar verkætlanir standa á donsku figgjarlóginum er nærliggjandi at spyrja, hvør veruliga ræður, segði Høgni Hoydal.

Aðalmálið er tó enn, sum áður, at flyta Føroyar longur á tjóðskaparleið.

– Vit mugu loysa tær bindingarnar, sum forða okkum at koma víðari í tjóðskaparmálinum. Tí mugu vit fáa eina avtalu í lag við danir um, at føroyska fólkið sjálvt kann avgera sítt tilknýti til Danmark, segði Høgni Hoydal á tíðindafundinum í morgun.

Hesi stilla upp:

Pauli T. Petersen, Vestmanna
Páll á Reynatúgvu, Sandur
Torbjørn Jacobsen, Glyvur
Magni Arge, Argir
Annita á Fríðriksmørk, Hoyvík
Tór Marni Weihe, Hoyvík
Sirið Stenberg, Vágur
Kristina Háfoss, Hoyvík
Høgni Hoydal, Hoyvík
Gunvør Balle, Argir
Óluva Klettskarð, Klaksvík
Jóhann Lützen, Klaksvík

Tobbi ger comeback

Danjal av Rana

Eftir ein steðg frá tingarbeiði í fyra ár, hevur Torbjørn Jacobsen nú aftur latið seg tøla, og stillar upp til fólkatingsvalið fyri Tjóðveldi. Hann leggur tó dýran við, at hetta ikki merkir, at hann eisini stillar upp til løgtingsvalið.

Tað er eingin loyna, at stríðið millum Høgna Hoydal og Torbjørn Jacobsen til tíðir hevur verið hart.

– Flokkurin hevði eitt eyka flokting, har avgerð skuldi takast, hvørt eg skuldi koyrast úr flokkinum. Eina tíð hevði eg eisini møtiforboð í tingbólkinum, og talan var um, hvørt eg skuldi koyrast úr honum eisini, greiðir Tor-

bjørn Jacobsen frá.

Hann sigur, at tað, sum slættaði sjógvin, var fólkatingsvalið, ið varð hildið í januar 2005. Høgni Hoydal og Torbjørn Jacobsen endaðu ovast á listanum hjá Tjóðveldisflokkinum, og bleiv hetta av mongum tulkað, sum at Torbjørn Jacobsen enn hevði stóra undirtøku í flokkinum.

– Stríðið millum meg og Høgna Hoydal var í stóran mun partur av tí geografisku skismu, sum vit siggja í flokkinum og í landinum sum heild. Vit vóru ongantíð ósamdir um grundleggjandi virði floksins, men tað er eingin loyna, at vit hugsa ymiskt um ávís mál, orsaka av okkara baklandi, segði

Torbjørn Jacobsen.

Torbjørn Jacobsen sigur, at hann stillar upp fyri at tryggja flokkinum eina størri geografiska breidd.

– Vit hava einki løgtingsumboð norðan fyri bøgardarnar í Havnini. Søguliga sæð hava Eysturoyggin og Norðoyggjar havt stóra tjóðveldisumboðan í løgtinginum, men hon er fullkomiliga horvin nú. Hetta økið er sjálvur motorurin í Føroyum og tí mugu vit hava eina sterka umboðan eisini frá hesum økinum.

So hóast Torbjørn Jacobsen ikki vil siga nakað um, hvørt hann stillar upp til løgtingsvalið, tykist prátið tó benda á, at hann ætlar sær eisini inn á løgting í heyst.

Vit hava víst at vit kunnu

Danjal av Rana

Magni Arge stillar á fyrsta sinni upp til fólkatingsval fyri Tjóðveldi. Hann hevur stillað upp fyrr, til løgtingsvalið í 1988. Tá endaði hann nummar fimm á listanum.

– Eg sat eitt stutt skifti á tingi sum varamaður. Tá var eg ein ungur maður, men tað stutta skiftið eg sat á tingi gav mær ikki hug at halda á við tí, greiðir Magni Arge frá.

Hann valdi tí aðra leið, men sigur, at hann alla tíðina hevur fylgt væl við í tjóðskaparmálinum. Hann harmast um, at verandi umboð als ikki tala tí føroysku sakina.

– Okkum tørvar eina

sterka tjóðskaparrødd av tala føroysku sakina. Verandi fólkatingsumboð tykjast royna skapa popularitet ella legitimitet fyri sínum egna sessi við at bidda pening til Føroya, men tað er ikki hetta, sessirnir eru til, sigur Magni Arge.

Hann eftirlýsir einum meiri hugsjónarligum politiskum kjakið, heldur enn prátið um figging til hesa ella hasa ætlanina. Hvar skulu vit vera um 10, 15 ár, spyr hann.

Magni Arge vísir á, at Danmark knýtir seg alsamt tættari at ES, bæði hvat lóggávu og loyaltiteti viðvíkur.

– Danmark hevur í fleiri umfórum valt ES fram um ríkisfelagsskapin. Tí tørvar okkum at fáa skipað forhold

millum tey trý londini í ríkisfelagsskapinum, so vit hvør í sínum lagi kunnu taka avgerðir okkara vegna, heldur enn at Danmark tekur avgerðir um Føroyar yvir høvdinum á okkum, sigur Magni Arge.

– Vit hava víst at vit kunnu sjálvi. Landsliðið vann herfyri 1-0 á útivølli móti Grikkalandi. Hvør hevði trúð tí fyri 25 árum síðani? Hvør hevði, fyri 25 árum síðani, trúð, at mest framkomna flogfelag, við mest framkomnu tøkni í heiminum, fór at vera lítla føroyska flogfelagið Atlantsflog? Jú, víst kunnu vit sjálvi, sigur Magni Arge at enda.